

eul_wid: owy-ab

Νικόμαχος ὁ Γερασηνός · Nicomachus of Gerasa

Theological Arithmetic

Θεολογική ἀριθμητική

Period: *Ῥωμαϊκή* **Roman**
Dialect: *Κοινή* **Koine**
Domain: *Μαθηματικά* **Mathematics**
Format: *Πραγματεία* **Treatise**

- 17 (14) Νικομάχου Θεολογούμενα. ὅτι ἀρχὴ κατ' ἐνέργειαν ἀριθμοῦ ἡ τριάς μονάδων συστήματι ὀριζομένου· μονὰς μὲν γὰρ τρόπον τινὰ ἡ δυὰς διὰ τὸ ἀρχοειδές, σύστημα δὲ μονάδος καὶ δυάδος ἡ τριάς πρώτη· ἀλλὰ καὶ τέλους καὶ μέσου καὶ ἀρχῆς πρωτίστη ἐπιδεκτικὴ, δι' ὧν τελειότης περαίνεται πᾶσα. εἶδος τῆς τῶν ὅλων τελεσιουργίας καὶ ὡς ἀληθῶς ἀριθμὸς ἡ τριάς, ἰσότητα καὶ στέρησιν τινα τοῦ πλείονος καὶ ἐλάττονος τοῖς ὅλοις παρέσχεν, ὀρίσασα τὴν ὕλην καὶ μορφώσασα ποιότητων πασῶν δυνάμειν. ^[15]
- 18 ἴδιον γοῦν καὶ ἐξαίρετον ἔχει παρὰ τοὺς ἄλλους ἀριθμοὺς ὁ τρία τὸ τοῖς πρὸ αὐτοῦ ἴσος εἶναι. τρεῖς δὲ καὶ σπένδουσι καὶ τρεῖς ἐπιθύουσιν οἱ τελειωθῆναι τὰς ἑαυτῶν εὐχὰς αἰτοῦντες παρὰ θεοῦ· τρισμακαρίους τε καὶ τρισευδαίμονας καὶ τρισολβίους τρεῖς τε τὰ ἐναντία φαμέν, ὅσοις τελείως ἕκαστον τούτων ὡσανεὶ πάρεστιν. ὅτι ὠνομάσθαι καὶ ταύτην τριάδα φασὶ παρὰ τὸ ἀτειρὴς τις εἶναι καὶ ἀκαταπόνητος· οὕτω δὲ λέγεται διὰ τὸ μὴ δύνασθαι αὐτὴν εἰς δύο ἴσα διαιρεῖσθαι. ὅτι πρῶτον πλῆθος ἡ τριάς· ἐνικὰ γὰρ καὶ δυϊκὰ λέγομεν, εἴτ' οὐκέτι τριαδικὰ ἀλλὰ πληθυντικά· ἰδίως, ὅτι καὶ ἐν τῇ τοῦ ἀριθμοῦ φύσει ἡ τριάς διατείνει· περιττοῦ μὲν γὰρ εἶδη τρία, τὸ μὲν πρῶτον καὶ ἀσύνθετον, τὸ δὲ δεύτερον καὶ σύνθετον, τὸ δὲ μικτόν, τὸ πρὸς αὐτὸ μὲν δεύτερον, πρὸς ἄλλο δὲ πρῶτον· πάλιν δὲ τὸ μὲν ὑπερτελές, τὸ δὲ ἀτελές, τὸ δὲ τέλειον· συλλήβδην δὲ τοῦ πρὸς τι ποσοῦ τὸ μὲν μεῖζον, τὸ δὲ ἔλαττον, τὸ δὲ ἴσον. τῇ τε γεωμετρίᾳ προσφυέστατόν ἐστιν ἡ τριάς· τὸ γὰρ ἐν ἐπιπέδοις στοιχειωδέστατόν ἐστι τρίγωνον καὶ τούτου εἶδη τρία, ὀξυγώνιον ἀμβλυγώνιον σκαληνόν. τρεῖς τε τῆς σελήνης οἱ σχηματισμοί, αὐξησης πανσέληνος καὶ μινύθησις· τρεῖς δὲ καὶ οἱ τῆς ἀνωμαλίας τρόποι, προποδισμὸς ἀναποδισμὸς καὶ ὁ μεταξὺ αὐτῶν στηριγμός. ^[20]
- 19 καὶ τρεῖς οἱ τὸ ζωδιακὸν πλάτος ὀρίζοντες κύκλοι, θερινός τε καὶ χειμερινός καὶ ὁ ἀνὰ μέσον τούτων ὁ λεγόμενος ἐκλειπτικός. καὶ τρία μὲν εἶδη ζώων, πεζὸν πτηνὸν ἔνυδρον. τρεῖς δὲ καὶ αἱ Μοῖραι θεολογοῦνται, ὅτι καὶ ἡ σύμπασα διεξαγωγή θείων τε καὶ θνητῶν ἔκ τε προέσεως καὶ ὑποδοχῆς καὶ τρίτον ἀνταποδόσεως κρατύνεται, σπερμαίνοντων μὲν τρόπον τινὰ τῶν αἰθερίων, ὑποδεχομένων δὲ ὡσανεὶ τῶν περιγείων, ἀνταποδόσεων δὲ διὰ τῶν ἀνὰ μέσον τελουμένων, ὥσπερ ἐγγόνου τινὸς μεταξὺ ἄρρενος καὶ θήλεος. καὶ τὸ παρ' Ὀμήρῳ δὲ ἀρμόσοι τις ἂν τούτοις· 'τριχθὰ γὰρ πάντα δέδασται', ὅπου καὶ τὰς ἀρετὰς εὐρίσκομεν δύο κακιῶν ἀλλήλαις τε καὶ ἀρετῇ ἀντικειμένων μέσας, καὶ συνάδει ὁ λόγος, κατὰ μὲν μονάδα ὠρισμένον τι καὶ γνωστὸν καὶ φρόνιμον τὰς ἀρετὰς εἶναι—τὸ γὰρ μέσον ἔν—, κατὰ δὲ δυάδα ἀόριστον καὶ

ἄγνωστον καὶ ἄφρον τὰς κακίας. ἔτι γε μὴν καὶ φιλίαν καὶ εἰρήνην καὶ προσέτι ἁρμονίαν τε καὶ ὁμόνοιαν προσαγορεύουσιν· ἐναντίων γὰρ καὶ οὐχ ὁμοίων συνακτικὰ καὶ ἐνωτικὰ ταῦτα· διὸ καὶ γάμον ταύτην καλοῦσι. τρεῖς δὲ καὶ αἱ ἡλικίαι. περὶ τετράδος. ^[20]

20 Ὅτι ἐν τῇ μέχρι τῆς τετράδος φυσικῇ ἐπαυξήσῃ πάντα συντελούμενα φαίνεται τὰ ἐν τῷ κόσμῳ, καθόλου καὶ κατὰ μέρος, καὶ τὰ ἐν ἀριθμῷ, ἐν πάσαις ἀπλῶς φύσεσιν· ἐξάιρετον δὲ καὶ πρὸς τὴν ἐφάρμοσιν τοῦ ἀποτελέσματος μάλιστα συντεῖνον τὸ τὴν δεκάδα ὑπ' αὐτῆς ἅμα τοῖς ὑπόπροσθεν συγκορυφοῦσθαι γνῶμονα καὶ συνοχὴν ὑπάρχουσαν, ἀλλὰ καὶ τὸ τὴν σωματώσιν καὶ τὴν ἐπὶ τρία διάστασιν μέχρις αὐτῆς πέρας ἴσχειν· τὸ γὰρ ἐλάχιστον καὶ πρωτοφανέστατον σῶμα πυραμὶς ἐν τετράδι ὁρᾶται εἴτε γωνιῶν εἴτε ἐπιπέδων, ὥσπερ καὶ τὸ ἐξ ὕλης καὶ εἶδους αἰσθητόν, ὃ ἐστὶν ἀποτέλεσμα τριχῇ διαστατόν, ἐν τέσσαρσιν ὅροις ἐστί. καὶ μὴν καὶ τῆς ἐν τοῖς οὖσιν ἀληθείας τὴν κατάληψιν τὴν τε βεβαίαν καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν ἐπίγνωσιν ποιεῖσθαι διὰ τῶν τεσσάρων μαθημάτων βέλτιον καὶ ἀπταιστότερον· τῶν γὰρ ὄντων ἀπλῶς ἀπάντων ἐν μὲν παραθέσει καὶ σωρεῖα τῷ ποσῷ ὑπαγομένων, ἐν δὲ ἐνώσει καὶ ἀλληλουχίᾳ τῷ πηλίκῳ, καὶ τῶν μὲν ἐν ποσότητι ἦτοι καθ' ἑαυτὰ νοουμένων ἢ [ἐν] πρὸς τι, τῶν δὲ ἐν πηλικότητι ἢ ἐν μονῇ ἢ ἐν κινήσει, τέτταρες ἀνάλογον μαθηματικὰ μέθοδοι καὶ ἐπιστῆμαι τὴν κατάληψιν ἐκάστην ἐκάστη κατ' οἰκειότητα ποιήσονται, ποσοῦ μὲν κοινῇ ἀριθμητικῇ, ἰδιαίτερον δὲ [περὶ] τοῦ καθ' αὐτό, τοῦ δὲ πρὸς ἕτερον ἤδη καὶ μουσικῇ, πηλίκου δὲ κοινῶς μὲν γεωμετρίᾳ, ἰδιαίτερον δὲ τοῦ ἐστῶτος, τοῦ δ' ἐν κινήσει ἤδη καὶ εὐτάκτῳ μεταβάσει σφαιρικῇ. ^[20]

21 εἰ δὲ τῶν ὄντων εἶδος ὁ ἀριθμός, ἀριθμοῦ δὲ τὰ ριζώματα καὶ οἰονεῖ στοιχεῖα οἱ μέχρι τετράδος ὅροι, εἴη ἂν ἐν τούτοις τὰ προλεχθέντα ἰδιώματα καὶ αἱ τῶν τεσσάρων ἐπιστημῶν ἐμφάσεις, ἀριθμητικῆς μὲν ἐν μονάδι, μουσικῆς δὲ ἐν δυάδι, γεωμετρίας δὲ ἐν τριάδι, σφαιρικῆς δὲ ἐν τετράδι, καθὼς ἐν τῷ δηλουμένῳ Περὶ θεῶν συγγράμματι ὁ Πυθαγόρας οὕτω διορίζεται· 'τέτταρες μὲν καὶ ταὶ σοφίας ἐπιβάθρα ι', ἀριθμητικὰ μωσικὰ γεωμετρία σφαιρικὰ α', α' β' γ' δ' τεταγμένα ι.' καὶ Κλεινίας δὲ ὁ Ταραντῖνος· 'ταῦτα γὰρ ἄρα μένοντα μὲν', φησὶν, 'ἀριθμητικὰν καὶ γεωμετρίαν ἐγέννασε ν', ἐκκινηθέντα δὲ ἁρμονίαν καὶ ἀστρονομίαν ν.' κατὰ μὲν οὖν τὴν μονάδα ἢ ἀριθμητικὴ εἰκότως θεωρεῖται πρῶτον· συναναιρεῖ γὰρ τὰς ἄλλας ἑαυτῇ καὶ συνεπιφέρεται δὲ ἐκείναις, οὐκ ἔμπαλιν δέ, ὥστε ἀρχεγονωτέρα καὶ μήτηρ αὐτῶν, καθὰ καὶ ἡ μονὰς πρὸς τοὺς μετ' αὐτὴν ἀριθμοὺς ἔχουσα φαίνεται. ἀλλὰ καὶ ἀριθμοῦ πᾶν εἶδος καὶ πᾶν ἰδίωμα καὶ παρακολούθημα ἐν τῇ μονάδι πρῶτιστα ὥς ἐν σπέρματι ὁρᾶται· ἔστι γὰρ ποσόν τι ἢ μονὰς καὶ καθ' ἑαυτό γε θεωρούμενον καὶ μονώτατον περαῖνον καὶ ἀληθῶς ὀρίζον· σὺν γὰρ ἐτέρῳ μόνον οὐκ ἂν ποτε εἴη τι, κατὰ δὲ τὴν δυάδα· ἐτερότητος γὰρ πρωτίστη ἔννοια ἐν δυάδι· πρὸς ἕτερον δὲ πῶς ἢ μουσικῇ φαίνεται, σχέσις πῶς οὖσα καὶ ἁρμονία τῶν ἀνομοίων πάντη καὶ ἐν ἐτερότητι· κατὰ δὲ τὴν τριάδα γεωμετρικῇ, οὐ μόνον ὅτι περὶ τὸ τριχῇ διαστατόν καὶ τὰ τούτου κατασχολεῖται μέρη καὶ εἶδη, ἀλλ' ὅτι καὶ ἴδιον τοῦ διδασκάλου τούτου, τὰς ἐπιφανείας, ἃς δὴ χροιάς ἔφασκον, γεωμετρίαν περαινούσας ὀνομάζειν αἰεί, ὥς δὴ τῆς γεωμετρίας περὶ τὸ ἐπίπεδον πρῶτιστα διαγινομένης, ἐπίπεδον δὲ τὸ στοιχειωδέστατον ἐν τριάδι ἦτοι γωνιῶν ἢ πλευρῶν, ἀφ' οὗ ὥς ἀπὸ τινος βάσεως ὥς ἐπὶ ἔν τι σημεῖον βάθους προσγενομένου πάλιν σωματῶν τὸ στοιχειωδέστατον πυραμὶς συνίσταται ὑπὸ τεσσάρων τῶν ἐλαχίστων ἦτοι γωνιῶν ἢ γραμμῶν καὶ αὐτὴ περιεχομένη, τρισὶν ἴσοις διαστήμασι καθαρμοσθεῖσα, μεθ' ἧς οὐκέτι ἄλλο <τι> ἐν τῷ σώματι ὑπόκειται φύσει. ^[10]

22 καὶ ἡ σφαιρικὴ τῇ τετράδι ἐφαρμόζεται· σωματῶν γὰρ πάντων τελειότατόν τε καὶ τῶν ἄλλων μάλιστα περιεκτικώτατον φύσει καὶ μυρίοις ἐτέροις ὑπερφέρον τί ἐστιν ἡ σφαῖρα, τεσσάρων περιοχὴ τις οὖσα, κέντρου διαμέτρου περιφερείας ἐμβαδοῦ, ὃ ἐστὶν ἀντιτυπίας. τοιαύτης δὲ οὕσης ἐπώμνουν δι' αὐτῆς τὸν Πυθαγόραν οἱ ἄνδρες, θαυμάζοντες δηλονότι καὶ ἀνευφημοῦντες ἐπὶ τῇ εὐρέσει, καθὰ που καὶ Ἐμπεδοκλῆς· 'οὐ, μὰ τὸν ἀμετέρα γενεᾷ

παραδόντα τετρακτύ ν , παγὰν ἀενάου φύσεως ριζώμα τ ' ἔχουσα ν. ' ἀέναον γὰρ φύσιν τὴν δεκάδα ἡνίττοντο τὴν οἶονεϊ ἀΐδιον καὶ αἰώνιον τῶν ὅλων φύσιν καὶ εἰδῶν ὑπάρχουσιν, καθ' ἣν συνεπληρώθη καὶ πέρας τὸ ἀρμόζον καὶ περικαλλέστατον ἔσχε τὰ ἐν κόσμῳ. [20]

- 23 ριζώματα δ' αὐτῆς τὰ μέχρι τετράδος, α' β' γ' δ' πέρατα γὰρ ταῦτα καὶ οἶονεϊ ἀρχαί τινες τῶν ἀριθμοῦ ἰδιωμάτων, μονὰς μὲν ταύτου καθ' αὐτὸ νοουμένου, δυὰς δὲ θατέρου καὶ τοῦ ἤδη πρὸς ἄλλο, τριάς δὲ ἐκάστου τε καὶ περισσοῦ τοῦ κατ' ἐνέργειαν, τετράς δὲ τοῦ ἐνεργείᾳ ἀρτίου· περισσοειδὴς γὰρ πολλάκις ἡμῖν ὤφθη ἡ δυὰς διὰ τὸ ἀρχοειδὲς οὕτω τῶν ἀρτίου καθαρῶν ἰδιωμάτων ἐπιδεκτικὴ οὕσα οὐδὲ τῶν ὑποδιαίρέσεων. ὅτι ἐν πρώτῃ τετράδι σωματώσις ἐλαχίστη καὶ σπερματικωτάτη, εἴπερ καὶ στοιχειωδέστατον τῶν σωμάτων καὶ μικρομερέστερόν ἐστι τὸ πῦρ, αὐτοῦ δὲ τούτου σχῆμα ὡς σώματος πυραμῖς φερώνυμος διὰ τοῦτο ὑπὸ τεσσάρων τε βάσεων καὶ ὑπὸ τεσσάρων γωνιῶν μόνῃ περικλειομένη ἐστὶ κάκειθεν, πεισθειῆμεν ἄν, τέσσαρες ἀρχαί τοῦ κόσμου, εἴτε ὡς αἰδίου συνοχῆς εἴτε ὡς γεννητῆς συστάσεως, <ὡς> προελέχθη, ὑφ' οὗ, ἐξ οὗ, δι' οὗ, πρὸς οὗ θεὸς ἄρα καὶ ὕλη καὶ εἶδος καὶ ἀποτέλεσμα. ὅτι γὰρ καὶ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα, πῦρ ἀήρ ὕδωρ γῆ, καὶ αἱ τούτων δυνάμεις, θερμὸν ψυχρὸν ὑγρὸν ξηρόν, κατὰ τὴν τετράδος φύσιν ἐν τοῖς οὗσι διατέτακται, δῆλον. καὶ τὰ οὐράνια δὲ κατὰ ταύτην διακεκόσμηται· τέτρασι γὰρ κέντροις, τῷ ὑπὲρ κορυφῆν, τῷ κατὰ ἀνατολήν, τῷ πρὸς ὀρθὰς ὑπὸ γῆν, τῷ πρὸς δύσιν· ἃ δὴ καὶ ζωδιακὸς ἀπ' ἀλλήλων τέτταρα φαίνεται, καὶ ἐτέρως τοῖς τέσσαρσι πέρασιν, ἀρκτικῷ, ἀνταρκτικῷ, ἐφ' ὧ καὶ ἐσπερίῳ, εἷς τε τὸν τῆς σφαιρώσεως αὐτῆς λόγον, κέντρῳ, ἄξονι, περιφερείᾳ, ἐμβαδῷ. [5]

- 24 ἀλλὰ καὶ τὰ λεγόμενα ἐννενηκονταμόρια τοῦ ζωδιακοῦ τμήματα, καθ' ἃ διὰ τοῦ ἐκλειπτικοῦ ψαύει τροπικῶν τεσσάρων, θερινοῦ, χειμερινοῦ, ἰσημερινοῦ δις κεχιασμένως κατὰ διάμετρον, τοσαῦθ' ὑπάρχει· αἱ τε ἐν ἀλλήλαις καὶ δι' ἀλλήλων ἐξαιρέτως μόνῳ συμβεβηκυῖαι οὐρανῷ κινήσεις τέσσαρες αἱ γενικαί, πρόσω μὲν διὰ τοῦ καθ' ἕκαστον κλίμα μεσουρανήματος, *** ἄνω δὲ διὰ τοῦ ἀναφερομένου ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα, κάτω δὲ διὰ τοῦ δυομένου. τέσσαρες δὲ καὶ αἱ λεγόμεναι ὦραι τοῦ ἔτους, ἔαρ θέρος μετόπωρον χειμῶν. τέσσαρα δὲ καὶ τὰ τῆς καθολικῆς κινήσεως σχεδὸν μέτρα, ὧν τὸ μέγιστον καὶ διηγεκὲς αἰὼν ἐκλήθη, τὸ δὲ καθ' αὐτὸ καὶ κατ' ἐπίνοιαν εὐληπτον χρόνος, τὸ δ' ἔτι ὑποβεβηκὸς καὶ τρόπον τινὰ ἐν καταλήψει αἰσθητῇ ἡμῖν πεφυκὸς καιρὸς, τὸ δὲ βραχυτάτης διαστάσεως καὶ παρεκτάσεως μετέχον ὥρα· καὶ ἐτέρως ἔτος, μῆν, νύξ, ἡμέρα. τούτοις δ' ἀνάλογα καὶ κατὰ τὴν κοσμικὴν συμπλήρωσιν, ἄγγελοι δαίμονες ζωὰ φυτά, συμπληροῖ τὸ πᾶν. [20]

- 25 τέσσαρσι δὲ τρόποις καὶ αὐτὰς τὰς κινήσεις διακρίνουσι, προποδισμῷ, ἀναποδισμῷ, στηριγμοῖς δυσί, προτέρῳ καὶ δευτέρῳ. καὶ ἐν τοῖς ζώοις δὲ αἰσθήσεις τέσσαρες ὠρισμέναι καταλαμβάνονται, τῆς ἀφῆς κοινῆς ὑποβεβλημένης ἀπασῶν καὶ διὰ τοῦτο τόπον ἢ ὄργανον μόνῃς εὐτακτον οὐκ ἐχούσης. καὶ φυτῶν δὲ τὰ μὲν δένδρα, τὰ δὲ θάμνοι, τὰ δὲ λάχανα, τὰ δὲ πόα. καὶ γένη δὲ ἀρετῶν τέσσαρα, φρόνησις μὲν πρώτη τῆς ψυχῆς, κατ' αὐτὴν δὲ εὐαίσθησία σώματος καὶ εὐτυχία ἐν τοῖς ἐκτός, δευτέρα σωφροσύνη περὶ ψυχὴν, ὑγεία δὲ περὶ σῶμα, εὐδοξία δὲ ἐν τοῖς ἐκτός, τρίτη δὲ κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν ἀνδρεία, ἰσχύς, δυναστεία, καὶ τετάρτη δικαιοσύνη, κάλλος, φιλία. καὶ μὴν καὶ ὦραι, ὥσπερ ἔτους, οὕτω δὴ καὶ ἀνθρώπου τέσσαρες, παῖς νεανίας ἀνὴρ γέρων. ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν ἀριθμῷ στοιχειωδέστατα ἰδιώματα τέσσαρα. ταῦτόν ἐν μονάδι, ἕτερον ἐν δυάδι, χροιά ἐν τριάδι, σῶμα ἐν τετράδι. ὅτι καὶ ὁ ἄνθρωπος εἰς τέσσαρα διαιρεῖται, κεφαλὴν θώρακα πόδας καὶ χεῖρας. καὶ τέσσαρες ἀρχαί τοῦ λογικοῦ ζώου, ὥσπερ καὶ Φιλόλαος ἐν τῷ Περὶ φύσεως λέγει, ἐγκέφαλος καρδία ὀμφαλὸς αἰδοῖον· ἐγκέφαλος μὲν νόο υ , καρδία δὲ ψυχᾶς καὶ αἰσθήσιο ς , ὀμφαλὸς δὲ ριζώσιος καὶ ἀναφύσιος τοῦ πρώτο υ , αἰδοῖον δὲ σπέρματος [κα ἰ] καταβολᾶς τε καὶ γεννήσιο ς . ἐγκέφαλος δὲ <σαμαίνει> τὰν

ἀνθρώπω ἀρχά ν , καρδία δὲ τὰν ζώο υ , ὀμφαλὸς δὲ τὰν φυτο ὤ , αἰδοῖον δὲ τὰν ξυναπάντων ·
πάντα γὰρ ἀπὸ σπέρματος καὶ θάλλοντι καὶ βλαστάνοντ ι. ^[20]

- 26 ‘ ὅτι εἰ καὶ πλῆθος ἐν τριάδι πρῶτον ὥφθη, ἀλλ’ οὖν οὔτε σωρεία ἐπινοηθῆναι ἄνευ τετράδος δύναται, καθ’ ἣν καὶ ἡ πυραμὶς φύσει ἐν ἀλληλουχουμένοις λαμβάνει τὸ δυσδιάλυτον σχῆμα δυσδιαλύτου σώματος, πλήθους δὲ ἐπίτασις ὁ σωρὸς πως καὶ βιαιότερος ἢ κατὰ τὴν τριάδα. ἀμέλει κατὰ τὸ Σόλωνος ἀπόφθεγμα τὸ ‘ τέλος ὁρᾶν μακροῦ βίου ‘ δυνατὸν ἐκδέξασθαι παρὰ τῷ ποιητῇ τοὺς μὲν ἔτι ζῶντας τρεῖς μόνον ἐπ’ εὐδαιμονίᾳ μακαριζομένους, ἀδήλου τοῦ τῆς μεταπτώσεως καὶ μεταβολῆς ἔτι ὑπάρχοντος, τοὺς δὲ τεθνεώτας βεβαίως ἔχοντας τὸ εὐδαιμον καὶ μεταβολῆς ἐκτὸς τελειότερον τετράκις λέγει γὰρ ἐπὶ μὲν τοῦ ζῶντος ‘ τρισμακάρ Ἀτρεΐδῃ ‘ μόνον, ἐπὶ δὲ τῶν ἄριστα μετηλλαχότων ‘ τρισμακάρες Δαναοὶ καὶ τετράκις , οἱ τό τ ‘ ὄλοντο ‘. τὸ γὰρ κατὰ φύσιν πλῆθος καὶ σωρείαν παρασχεῖν δυνάμενον τοῦθ’ ὑπάρχει, εἴπερ καὶ τελειότητος εἶδη τέσσαρα ἀνάλογα καὶ ὁμοταγῇ τοῖς τέτρασι τελείοις ἀριθμοῖς, οἱ συνίστανται ἐντὸς δεκάδος ἴσοι κατὰ πρόβασιν τοῖς ἀπὸ μονάδος συνεχέσι, μέχρις ἂν εἰς τετράδα ἢ προκοπῇ ἔλθῃ. πρῶτον μὲν γὰρ ἀσύνθετον αὕτῃ ἡ μονὰς τελειότητος τρόπον τινὰ ἔχουσα ἐν τῷ πάντ’ ἔχειν δυνάμει ἐν ἑαυτῇ καὶ μηδενὸς προσδεῖσθαι, παρεκτικὴ δὲ ἄλλως καὶ εἰδοποιὸς ὑπάρχει τοῖς ἄλλοις ἅπασι κατὰ πάσας διαφορῶν παραλλαγὰς· εἰ γὰρ καὶ ἔστι τι τέλειον εἶδος τὸ τοῖς ἑαυτοῦ μέρεσιν ἴσον, μέρος δὲ ἡ μονὰς οὐκ ἔχει, ὅλη δὲ ἐστὶν ἑαυτῇ ἴση, τελεία ἂν καὶ αὕτῃ εἴῃ.

[5]

- 27 δευτέρον δὲ μονάδι καὶ δυάδι ἴση καὶ συνεχῆς γε ἐξαιρέτως ἡ τριάς, ἄλλως οὔσα καὶ αὕτῃ τελεία, ὅτι ἀρχὴν καὶ μέσον καὶ τέλος μονωτάτῃ ἔχει. τρίτον δὲ τὸ ἐν καὶ δύο καὶ τρία οὐκέτι συνεχῆς ἢ ἐξὰς ἴση ὑπάρχει τρόπῳ τινὶ τελείᾳ, τοῖς γὰρ ἑαυτῆς μέρεσιν ἴση πρώτη ὑπάρχει, ἡμίσει τρίτῳ ἔκτῳ. τέταρτον δὲ τὸ α’ β’ γ’ δ’ ἢ δεκάς, πολὺ μᾶλλον οὐ συνεχῆς, τὴν τελειότητα ἐτέρῳ τινὶ παρὰ τούτους τοὺς τρόπους κεκτημένη· μέτρον γὰρ καὶ τέλειος ὅρος παντὸς αὕτῃ ἀριθμοῦ, καὶ οὐκέτι μετ’ αὐτὴν οὐδὲ εἰς φυσικὸς, ἀλλὰ πάντες δευτερωδούμενοι καὶ ἐπ’ ἄπειρον παλινωδούμενοι κατὰ μετοχὴν αὐτῆς. τετρακτὺς ἄρα τις καὶ ἡ τῶν ἐντὸς δεκάδος τελείων αὕτῃ διαφορά. μή τι καὶ τούτου χάριν μέγισται μὲν καὶ ὥσανεὶ τελειότεραι περίοδοι τριταῖαι τε καὶ τεταρταῖαι καὶ εὐσημόταται τυγχάνουσι, μείζων δὲ καὶ βεβαιότερα καὶ διὰ τοῦτο καὶ δυσάπονηπτοτέρα ἢ τεταρταῖα διὰ τὴν τοῦ τέσσαρα ἀριθμοῦ ἐδραιότητα πάντα πυραμὶ
〈δι〉 κῶς καταλαμβανομένην εἰς εὐσταθεῖς βάσεις. ^[20]

- 28 διὸ καὶ τὸν Ἡρακλέα τοιοῦτον ἀκλινῇ γεγονότα τετράδι γεγεννησθῆναι φασί. τετράγωνοι δὲ καὶ οἶον οὐκ εὐσειστοὶ ἐν τῷ καταφρονεῖν κατὰ τὰ αὐτὰ τῷ τοιούτῳ ἀναπλασσομένῳ Ἑρμῇ. ἐπεὶ δὲ μονάδος ἀνὰ μέσον καὶ ἑβδομάδος κυβικῶν χωρίων κυβικὸς ὁ δ’, εἰκότως, κρισίμου μάλιστα τῆς ἑβδομάδος ἐν τοῖς ἀρρωστήμασιν οὔσης, ἐπιδηλότερον οἱ ἰατροί, καθάπερ Ἱπποκράτης, τὴν τετράδα λέγουσι κοινωνοῦσαν ὁλοσχερέστερόν πως τῇ ἑβδομάδι ἐν τῇ διὰ πάντων ἐνεργείᾳ, εἴτε καὶ ἄλλως συναπτομένη τῇ ἑβδομάδι δεκάδα ἀποτελεῖ τετάρτην κυβικῆς τετάρτης χώρας παρεκτικὴν. ὅτι Αἰόλου φύσιν ἐπωνόμαζον τὴν τετράδα τὸ ποικίλον ἐμφαίνοντες τῆς οἰκειότητος. καὶ ὅτι οὐκ ἄνευ ταύτης ἢ καθολικῆς διακόσμησις, διὸ καὶ κλειδοῦχόν τινα τῆς φύσεως αὐτὴν πανταχοῦ ἐπωνόμαζον. τὸν Αἰόλον δὲ φησὶν ἢ ποιήσις φορικὸς ἐκπορίζειν ἀνέμους, ὃς καὶ Ἱπποτάδης προσηγορεύθῃ ἀπὸ τῆς ταχυτήτος τῶν ἐπιτελούντων αὐτὸν ἄστρον καὶ διὰ τοῦ ἀδιαλείπτου δρόμου· ἔστι γὰρ Αἴολος ὁ ἐνιαυτὸς διὰ τὴν τῶν κατ’ αὐτὸν φουομένων ποικιλίαν. πάλιν δὲ Ἡρακλέα παρὰ τὴν αὐτὴν τοῦ ἔτους ἔννοιαν τὴν τετράδα καλοῦσι, χρονιότητος οὔσαν παρεκτικὴν, εἴπερ 〈δ’〉 αἰὼν χρόνος καιρὸς ὥρα, ἔτι 〈ἔτος〉 μὴν [ὥρα] νύξ 〈ἡμέρα, καὶ〉 ὄρθρος μεσημβρία ἐσπέρα νύξ. ^[20]

- 29 ὅτι τετράδα κατ’ ἐναλλαγὴν τοῦ λ πρὸς τὸ ρ τετράδα νομίζουσιν εἰρῆσθαι τὴν ὑπομείνασαν, καθάπερ ἢ αὐτῆς πλευρὰ τὴν πρώτην ἀπὸ μονάδος ἀπόστασιν· τὰς γὰρ πάσας ἀποστάσεις ἦτοι

τάς τρεῖς ὑπέστη, ὧν περαιτέρω οὐκέτι εἰσίν. ἐτίμων δὲ αὐτὴν οἱ Πυθαγόρειοι ὡς δεκάδος γεννητικὴν. καλεῖται δὲ αὕτη, ὡς φησιν ὁ Ἀνατόλιος, δικαιοσύνη, ἐπεὶ τὸ τετράγωνον τὸ ἀπ' αὐτῆς, τουτέστι τὸ ἑμβαδόν, τῇ περιμέτρῳ ἴσον· τῶν μὲν γὰρ πρὸ αὐτῆς ἡ περίμετρος τοῦ ἑμβαδοῦ τοῦ τετραγώνου μείζων, τῶν δὲ μετ' αὐτὴν ἡ περίμετρος τοῦ ἑμβαδοῦ ἐλάττων, ἐπ' αὐτῆς δὲ ἴση. πρώτη ἡ τετράς ἔδειξε τὴν τοῦ στερεοῦ φύσιν· σημεῖον γάρ, εἴτα γραμμὴ, εἴτα ἐπιφάνεια, εἴτα στερεόν, ὃ τι σῶμα. πρῶτος ἀρτιάκις ἄρτιος, πρῶτος ἐπίτριτος τῆς πρώτης ἀρμονίας τῆς διὰ τεσσάρων, ἴσα πάντα ἐπ' αὐτοῦ, ἑμβαδὸν γωνίαί πλευραί. κλίματα τέσσαρα, σημεῖα τέσσαρα, ἀνατολικὸν δυτικὸν μεσουράνημα ὑπὸ γῆν καὶ ὑπὲρ γῆν· ἄνεμοι οἱ πρῶτοι δ'. ἄλλοι τὰ ὅλα διακοσμηθῆναι φασιν ἐκ τεσσάρων, οὐσίας σχήματος εἵδους λόγου. ^[15]

30 οὐ μόνον δὲ τὸν τοῦ σώματος ἐπέχει λόγον τετράς, ἀλλὰ καὶ τὸν τῆς ψυχῆς· ὡς γὰρ τὸν ὅλον κόσμον φασι κατὰ ἀρμονίαν διοικεῖσθαι, οὕτω καὶ τὸ ζῶον ψυχοῦσθαι. δοκεῖ δὲ καὶ τελεία ἀρμονία ἐν τρισὶ συμφωνίαις ὑφεστάναι, τῇ διὰ τεσσάρων, ἥτις ἐν ἐπιτρίτῳ κεῖται λόγῳ, τῇ διὰ πέντε ἐν ἡμιολίῳ, τῇ διὰ πασῶν ἐν διπλασίῳ. ὄντων δὲ ἀριθμῶν τεσσάρων τῶν πρώτων α' β' γ' δ', ἐν τούτοις καὶ ἡ τῆς ψυχῆς ἰδέα περιέχεται κατὰ τὸν ἐναρμόνιον λόγον· ὁ μὲν γὰρ [τοῦ] δ' τοῦ β' καὶ ὁ β' τοῦ α' διπλάσιος, ἐν ᾧ κεῖται ἡ διὰ πασῶν συμφωνία, ὁ δὲ γ' τοῦ β' ἡμιόλιος περιέχων αὐτὸν καὶ τὸ ἥμισυ, ἐν ᾧ ἡ διὰ πέντε συμφωνία, ὁ δὲ δ' τοῦ γ' ἐπίτριτος, ἐν ᾧ ἡ διὰ τεσσάρων συμφωνία. εἰ δὲ ἐν τῷ δ' ἀριθμῷ τὸ πᾶν κεῖται ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος, ἀληθὲς ἄρα καί, ὅτι αἱ συμφωνίαί πᾶσαι κατ' αὐτὸν τελοῦνται. ἐκ τοῦ περὶ πεντάδος λόγου δευτέρου τῆς Ἀριθμητικῆς τοῦ Γερασηνοῦ Νικομάχου. ^[15]

42 οἱ ἄνθρωποι ὅταν μὲν ἀδικῶνται, θεοὺς εἶναι θέλουσιν, ὅταν δὲ ἀδικῶσιν, οὐ θέλουσι· διόπερ ἀδικοῦνται, ἵνα θεοὺς εἶναι θέλωσιν· εἰ γὰρ μὴ θέλουσιν εἶναι θεοὺς, οὐ διαμενοῦσιν· εἰ τοῦ διαμένειν οὖν ἀνθρώπους αἴτιον τὸ θέλειν εἶναι θεοὺς, θέλουσι δέ, ὅταν ἀδικῶνται, τὸ δὲ ἀδίκημά ἐστι μὲν κακόν, ἀλλ' ἐπὶ συμφέρον τι φύσεως, τὰ δ' ἐπὶ συμφέρον τι φύσεως ἀγαθὸν ἔργα, φύσις δὲ ἀγαθή, ταῦτόν καὶ πρόνοια. τὰ κακὰ ἄρα τοῖς ἀνθρώποις κατὰ πρόνοιαν γίνεται. τὰς δ' ἀφορμὰς εἰκὸς καὶ τούτου παρ' Ὀμήρου εἰληφέναι εἰπόντος· 'καὶ τότε δὴ χρύσεια πατήρ ἐτίτανε τάλαντα α', ἐν δ' ἐτίθει δύο κῆρε τανηλεγέος θανάτοι ο, Τρώων θ' ἵπποδάμων καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων· ἔλκε δὲ μέσσα λαβῶν· ῥέπε δ' αἴσιμον ἦμαρ Ἀχαιῶν. αἱ μὲν Ἀχαιῶν κῆρες ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ <ἐξέστη ν,> Τρώων δὲ πρὸς οὐρανὸν εὐρὺν ἄερθε ν.' ἐκ τοῦ δευτέρου βιβλίου τῆς Ἀριθμητικῆς τοῦ Γερασηνοῦ Νικομάχου. ^[15]

56 (8) Ἀγγελία μὲν λέγεται ἀπὸ τοῦ συνειληῖσθαι καὶ συνῆχθαι ἐνοειδῶς τὴν σύστασιν αὐτῆς, ἐπεὶ περ παντοίως ἄλυτος, πλὴν εἰς τὸ ὁμώνυμον, ἢ ἀπὸ τοῦ πάντα ἀγχοχέειν δι' αὐτῆς τὰ φυσικὰ ἀποτελέσματα εἰς τελείωσιν, ἢ μᾶλλον, ὃ καὶ Πυθαγορικώτερον, ἐπεὶ δὲ καὶ Βαβυλωνίων οἱ δοκιμώτατοι καὶ Ὀστάνης καὶ Ζωροάστρης ἀγέλας κυρίως καλοῦσι τὰς ἀστερικὰς σφαίρας, ἥτοι παρ' ὅσον τελείως ἄγονται περὶ ἓν τι κέντρον μόναι παρὰ τὰ σωματικὰ μεγέθη, ἢ ἀπὸ τοῦ σύνδεσμοί πως καὶ συναγωγαὶ χρηματίζουσιν δογματίζεσθαι παρ' αὐτῶν τῶν φυσικῶν λογ' <ί>ων, ἃς ἀγέλους κατὰ τὰ αὐτὰ καλοῦσιν ἐν τοῖς ἱεροῖς λόγοις, κατὰ παρέμπτωσιν δὲ τοῦ γάμμα ἐφθαρμένως ἀγγέλους· διὸ καὶ τοὺς καθ' ἐκάστην τούτων τῶν ἀγγελῶν ἐξάρχοντας ἀστέρας καὶ δαίμονας ὁμοίως ἀγγέλους καὶ ἀρχαγγέλους προσαγορεύεσθαι, οἵπερ εἰσὶν ἑπτὰ τὸν ἀριθμόν, ὥστε ἀγγελία κατὰ τοῦτο ἐτυμώτατα ἢ ἑβδομάς. ^[5]

57 μήτι δὲ καὶ φυλακίτις ἡ αὕτη ἐκ τοῦ αὐτοῦ· οὐ γὰρ μόνον παρὰ τὸν τῶν φυλάκων ἀριθμὸν ἔπτ' ἔσσονται ἡγεμόνες, ἀλλὰ καὶ ὅτι οἱ φυλάσσοντες τὸ πᾶν καὶ ἐν συνοχῇ καὶ αἰωνίῳ μονῇ διακρατοῦντες τοσοῦτοί εἰσιν ἀστέρες. ὅτι τὴν ἑπτάδα οἱ Πυθαγόρειοι οὐχ ὁμοίαν τοῖς ἄλλοις φασὶν ἀριθμοῖς, ἀλλὰ σεβασμοῦ φασιν ἀξίαν· ἀμέλει σεπτάδα προσηγόρευον αὐτήν, καθὰ καὶ Πρῶρος ὁ Πυθαγορικὸς ἐν τῷ Περὶ τῆς ἑβδομάδος φησί· διὸ καὶ ἐξεπίτηδες τὸν ἕξ διὰ τῆς ἐκφωνήσεως τοῦ κάππα καὶ σίγμα (ταῦτα γὰρ ἐν τῷ ξι συνεξακούεσθαι) ἐκφέρουσιν, ἵν' ἐν τῇ

συνεχεῖ καθ' εἰρμόν ἐπιφορᾷ τὸ σίγμα συνάπτεται τῷ ἑπτά. ὥστε λεληθότως ἐκφωνεῖσθαι σεπτά. τοῦ δὲ σεβάσμιον εἶναι τὸν ἑβδομον ἀριθμὸν αἰτία ἦδε· ἡ τοῦ κοσμοποιοῦ θεοῦ πρόνοια τὰ ὄντα πάντα ἀπειργάσατο γενέσεως μὲν ἀρχὴν καὶ ρίζαν ἀπὸ τοῦ πρωτογόνου ἐνὸς ποιησαμένη τοῦ παντὸς εἰς ἀπόμαξιν καὶ ἀφομοίωσιν ἰόντος ἀνωτάτου καλοῦ, συμπληρώσεως δὲ τελείωσιν καὶ κατάκλεισιν ἐν αὐτῇ τῇ δεκάδι, ὄργανον δέ τι καὶ ἄρθρον τὸ κυριώτατον καὶ τῆς ἀπεργασίας τὸ κράτος ἀπειληφὸς τὴν ἑβδομάδα νομιστέον τῷ κοσμοποιῷ θεῷ ὑπάρξαι· μεσότης γάρ τις φυσικὴ καὶ οὐχ ἡμῶν θεμένων ἡ ἑβδομάς μονάδος καὶ δεκάδος, αἱ δὲ ἴδιαι μεσότητες κυριώτεραί πως τῶν ἄκρων ὑπάρχουσι· πρὸς αὐτοῖς γὰρ ἐκατέρωθεν οἱ λόγοι συννεύουσιν· οὐ μόνον οὖν ὅτι, ἐπειδὴ κατ' ἀριθμητικὴν ἴσιν σχέσιν μεσιτεύουσι μονάδος καὶ δεκάδος ὁ δ' καὶ ζ', ἴσον τῇ τῶν ἄκρων συνθέσει τὸ ἀμφοτέρων αὐτῶν σύστημα παρέχοντες, ὅσῳ πλεονάζει τοῦ ἐνὸς ὁ δ' τοσούτῳ τοῦ δέκα ὁ ζ' λειπόμενος, καὶ ἐναλλάξ, ὅσῳ [ὁ] τοῦ ι' ὁ δ' λείπεται, τοσούτῳ τοῦ α' ὁ ζ' πλεονάζων, ἀλλὰ καὶ ὅτι τὰ μὲν ἀπὸ μονάδος μέχρι τετράδος δυνάμει δέκα ἐστίν, ἐνεργεῖα δὲ αὐτὸ τοῦτο ἡ δεκάς, ὁ δὲ ζ' ἀριθμητικὴ μεσότης τετράδος καὶ δεκάδος, τρόπον τινὰ δύο δεκάδων, τῆς μὲν δυνάμει, τῆς δὲ ἐνεργείᾳ, ὑποδιπλάσιος ὢν τῆς ἀμφοῖν συνθέσεως. ^[15]

58 ἔτι δὲ καὶ ἀκρόπολις τις ὥσανεὶ καὶ δυσχεῖρωτον ἔρυμα μονάδι ἀσχίστῳ κατὰ τοῦτο ἡ ἑβδομάς ἐν τῇ δεκάδι φαίνεται· μονωτάτη γὰρ οὔτε πλάτος ἐπιδέχεται εὐθυμετρικὴ οὔσα καὶ μόνου τοῦ ὁμωνύμου ἐπιδεκτικὴ μέρους, οὔτε μὴν μιγνυμένη τινὶ τῶν ἐντὸς δεκάδος τινὰ τῶν ἐν αὐτῇ γεννᾷ, οὔτε μιγέντων τινῶν τῶν μέχρι δεκάδος γεννᾶται, λόγον δὲ ἴδιον ἔχουσα καὶ ἀκοινώνητον καιριώτατα τέτακται. ^[25]

59 διὸ πολλὰ συντυγχάνει ἐν τοῖς κοσμικοῖς οὐρανίοις τε καὶ περιγείοις, ἀστράσι καὶ ζώοις καὶ φυτοῖς, κατ' αὐτὴν ἀποτελεῖσθαι· τοιγαροῦν τύχη τε ὡς πᾶσι παρεπομένη τοῖς ἀποβαίνουσιν ὀνομάζεται καὶ καιρὸς ἐπὶ τούτῳ, διότι καιριωτάτης τέτευχε χώρας καὶ φύσεως. μέγα δὲ τεκμήριον τοῦ λόγου καὶ τὸ ἐν ταῖς σφαίραις, ὀγδόῃ μὲν [τὴν] ἄνωθεν, τρίτῃ δὲ κάτωθεν τὴν σεληνιακὴν ὑπάρχουσαν τὴν τῶν περὶ γῆν ἀποτελεσμάτων ἀποτελέσειν καὶ ἐξουσίαν ἀποφέρεισθαι, μεσαίχιμιον νοουμένην τῶν τε ἄνωθεν καὶ τῶν κάτωθεν· καὶ αὕτη γὰρ ἑβδομάδι πρὸς ταῦτα ἐπιχρωμένη φαίνεται συλλαμβανούσης μὲν πως ὡς ὑπασπιστοῦ τῆς τετράδος— καὶ αὕτη γὰρ ἐν δεκάδι μεσότης ὥφθη σὺν αὐτῇ τῇ ἑβδομάδι, 〈ὥστε〉 ἀναγκαίως τελεσιουργία καὶ συμπλήρωσις τοῖς οὖσιν ἀποτελεῖται δι' ἀμφοτέρων τῶν ἀριθμῶν, ἐπειδὴ καὶ ὁ κη', τέλειος τοῖς ἑαυτοῦ μέρεσιν ὢν, ἀμφοτέρων ἐγκραθέντων ἔργον ἐστί (τετράκι γὰρ 〈ἑπτά〉)—, συλλαμβανούσης δὲ πολὺ τι πλεόν τῆς ἑβδομάδος· ἡ γὰρ ἀπὸ μονάδος μέχρι αὐτῆς σύνθεσις ἀποτελεῖ αὐτόν. ἑπτάωροι οὖν αἱ τέσσαρες σεληνιακαὶ φάσεις ὑπάρχουσαι συμπληροῦσιν εὐλόγως τὸν τοῦ ἀστέρος τούτου μῆνα, ἡμερῶν ὄντα ἑγγίστα κη'. ^[15]

60 συλλογίσασθαι δὲ δεῖ καὶ τὰς ἑπτὰ σχηματικὰς μορφὰς τῆς σελήνης τετράδι, μηνοειδῇ διχότομον ἀμφίκυρτον πανσέληνον, πάλιν ἄλλην ἀμφίκυρτον, ἐκ θατέρου μέρους φωτιζομένης αὐτῆς, καὶ πάλιν διχότομον κατὰ ταῦτά καὶ ἄλλην μηνοειδῇ. διατιθέμενον δὲ καὶ τὸν ὠκεανὸν ὑπ' αὐτῆς κατὰ τοὺς ἑβδομαδικοὺς ἀριθμοὺς ὀρῶμεν· νοιμηνία μὲν μέγιστος ἐν τῷ πλημμύρειν ὀράται, δευτέρα δὲ βραχὺ ὑποβεβηκώς, τρίτη ἔτι ἐλάσσων, καὶ κατὰ τὸ ἐξῆς ἡ ἀνοίδησις τῆς πλημμυρίδος ἔτι μᾶλλον μειοῦται μέχρι τῆς ἐβδόμης, ἣτις διχότομον τὴν σελήνην ἐπιδείκνυσι, τὸ δ' αὖ ἀπὸ ταύτης ἐν τῇ ὀγδοῇ ἴσως πάλιν γίνεται τῇ ἐβδόμῃ, τουτέστιν ἡ αὕτη δυνάμει, ἐν δὲ τῇ θ', οἵαπερ ἐπὶ τῆς ζ', δεκάτῃ δέ, οἵα ἐπὶ τῆς ε', καὶ τῇ ια', οἵα ἐν τῇ δ', τῇ δὲ ιβ', οἵα ἐν τῇ γ', τῇ δὲ ιγ', οἵα ἐν τῇ β', τῇ δὲ ιδ', οἵα ἐν τῇ α'. εἶτα ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς ἡ τρίτη ἑβδομάς τὰς αὐτὰς διαθέσεις ποιεῖ τῇ ὑδατικῇ σφαίρᾳ, ἃς ἡ πρώτη, ἡ δὲ τετάρτη, ἃς ἡ δευτέρα. τί γὰρ δεῖ νῦν ὁστρέων τε καὶ ἐγκεφάλων καὶ μυελῶν μινύθησιν καὶ τῶν πλείστων ζώων τὴν συμπάθειαν ἐπεξίεναι τὴν πρὸς τὸ ἄστρον τοῦτο, ὅποτε ἐξ αὐτῶν τῶν τοῖς ἀνθρώποις

συμβαινόντων αὐτάρκως δυνάμεθα πειραθῆναι περὶ τῶν λεγομένων; πρῶτον μὲν αἱ καθάρσεις ταῖς γυναιξὶ διὰ τῶν προλεχθειῶν ἑβδομαδικῶν περιόδων γίνονται, παρ' αὐτὸ τοῦτο πρὸς τινων ἔμμηνα καὶ καταμήνια καλούμενα. ^[20]

61 εἴτα ἐπτάκις ὁ γόνος ὡς ἐπίπαν τῷ ἄρρενι θόρνυται εἰς τὴν γυναικείαν μήτραν, ἐπτα δὲ ὥραις ταῖς πλείσταις ἤτοι προσπλάσσεται εἰς ζωογόνησιν τὸ νοστιμώτερον αὐτοῦ ἢ ἀπολισθαίνει, καθάπερ ἀμέλει καὶ ἀντιστρόφως ἀπὸ τῆς φυσικῆς τοῦ ἐμβρύου ὁμφαλοτομίας εἰς τὴν τῆς ἐξόδου ἐπίδειξιν ἐπτα ὥρων οὐκ ἐντὸς διάστημα ἀναλύεται, ἐν αἷς συμμετρῶς ἱκανὸν ἀντέχειν τὸ κύημα, οὔτε τῇ ἀπὸ τοῦ ὁμφαλοῦ τροφῇ διακρατεῖσθαι ἔχον ἔτι ὡς φυτὸν ἢ μέρος, οὔτε πῶ τῇ θύραθεν εἰσπνοῇ ὡς ζῶον ἥδη ἀπροσάρτητον καὶ αὐτοτελές, ἡμέραις δὲ ἐπτα φύσει τινὶ ὑμένωδι ὑδροδόχῳ ὁμοιοῦται, καθάπερ καὶ ὁ ἱατρὸς Ἱπποκράτης συναινεῖ λέγων ἐν τῷ Περὶ παιδίου φύσεως· γυναικὸς οἰκείης ἡμῖν μουσουργὸς ἀγαθὴ κάρτα καὶ πολύτιμος ἦν πρὸς ἄνδρα φοιτέουσιν α, οὐκ ἔθελε δὲ λαβεῖν ἐν γαστρὶ, ἵνα μὴ ἀτιμωτέρῃ τοῖς ἐρασταῖς εἴη. ἡκηκοίη δὲ ἡ μουσουργὸς, οἷάπερ αἱ γυναῖκες πρὸς ἀλλήλας λέγουσιν ν, ὅτι ι, ἐπειδὴν μέλλῃ ἡ γυνὴ συλλήψεσθαι ἐν γαστρὶ, οὐκ ἐξέρχεται ἡ γονὴ ἢ, ἀλλ' ἐμμένει· ταῦτα ἀκούσασα συνήκει, καὶ πού ῥησθετο οὐκ ἐξελθοῦσαν τὴν γονὴν ἅπασαν ἀφ' ἑαυτῆς καὶ ἔφρασε τῇ δεσποίνῃ, καὶ ὁ λόγος ἦλθεν εἰς ἐμέ· καὶ γὰρ ἀκούσας ἑβδομαίαν οὔσαν ἐπέτρεψα πρὸς γῆν ὑψηλὰ πηδᾶν· ἐπτα δὲ οἱ πεπήδητο, καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ ἡ γονὴ ἢ, καὶ φόφος ἐγένετο· οἷον δὲ ἦν τὸ ἐκθορόν, ἐγὼ ἐρέω· οἷον εἴ τις ὡοῦ τὸ ἔξωθεν λεπύριον περιέλοι, ἐν δὲ τῷ ἐσωτάτῳ ὑμένι τὸ ὑγρὸν διαφαίνοιτο. ^[5]

62· καὶ τάδε μὲν Ἱπποκράτης· Στράτων δὲ ὁ Περιπατητικὸς καὶ Διοκλῆς ὁ Καρύστιος καὶ πολλοὶ ἕτεροι τῶν ἱατρῶν ἐν μὲν τῇ δευτέρᾳ ἑβδομαδίᾳ ῥανίδας αἵματος ἐπιφαίνεσθαι τῷ λεχθέντι ὑμένι φασὶν ἐκ τῆς ἐξωτέρας ἐπιπολῆς, ἐν δὲ τῇ τρίτῃ διῴκνεϊσθαι αὐτὰς μέχρι τῶν ὑγρῶν, ἐν δὲ τῇ δ' ὁρομβοῦσθαι τὸ ὑγρὸν φασὶ καὶ μέσον ὡς σαρκὸς τι καὶ αἵματος σύστρεμμα ἴσχειν, δηλονότι τελεσιουργίας τυχὸν διὰ τὴν τοῦ κη' τελείαν φύσιν ἢ διὰ τὴν ἐν αὐτῷ τῶν δύο περιττῶν κύβων περαινούσης οὐσίας ὑπαρχόντων σύνθεσιν, ἐν δὲ τῇ ε' κατὰ τὴν λ' μάλιστα καὶ πέμπτην ἡμέραν διαπλάττεσθαι ἐν μέσῳ αὐτοῦ μελίττης μὲν μεγέθει ὁμοῖος τὸ βρέφος, διατετρανωμένον δὲ ὅμως, ὥστε κεφαλὴν καὶ αὐχένα καὶ θώρακα καὶ κῶλα ὀλοσχερέστερον φαντάζεσθαι ἐν αὐτῷ· καὶ τοῦτό φασὶ ζ' μηνὶ γόνιμον εἶναι, εἰ δ' ἐννέα μέλλει γενήσεσθαι, τῇ ἔκτῃ πάσχει τοῦτο ἑβδομάδι, ἂν θῆλυ ᾖ, ἂν δὲ ἄρσεν, τῇ ἑβδόμῃ. ^[20]

63 τῆς δὲ γονιμότητος αἰτίαν μάλιστα τὴν ἑβδομάδα ὑπάρχειν, δηλοῖ τὸ καὶ τὰ ἐπταμηνιαῖα δι' αὐτὴν ζῶσιμα οὐκ ἔλαττον τῶν ἐννεαμηνιαίων γίνεσθαι, διαφθεῖρεσθαι δὲ ὑπὸ τῆς φυσικῆς ἀνάγκης τὰ ἀμφοῖν μέσα τεταγμένα ὀκταμηνιαῖα, ὃ διὰ τοιούτου τινὸς ἐπιλογισμοῦ συνεβίβασον οἱ Πυθαγορικοί, δι' ἀριθμητικῶν λόγων καὶ διαγραμμάτων τὴν ἔφοδον ποιούμενοι· τοὺς ἀπὸ τῶν δύο ἐλαχίστων ἀριθμῶν πυθμένας κύβους τοῦ τε β' καὶ τοῦ γ' τὸν η' καὶ τὸν κζ' συντιθέντες ποιοῦσι τὸν λε', ἐν ᾧ μάλιστα συμβέβηκε τοὺς τῶν συμφωνιῶν ὁρᾶσθαι λόγους, δι' ὧν ἡ ἀρμονία τελειοῦται· γενέσεις μὲν γὰρ πᾶσα ἐξ ἐναντίων, ὑγροῦ ξηροῦ, ψυχροῦ θερμοῦ, ἐναντία δὲ οὐχ ὁμονοεῖ οὐδ' εἰς σύστασιν τινος συντρέχει δίχα ἀρμονίας· ἀρμονιῶν δὲ ἀρίστη, πάντων ἐπιδεκτικὴ τῶν συμφωνῶν λόγων, ἢ κατὰ τὸν λε' ἀριθμόν, ὃς οὐ μόνον εἰς στερέωσιν καὶ τελειότητα τοῖς προλεχθεῖσι δυσὶ κύβοις τριχῇ διαστατοῖς ἰσάκις ἴσοις ἰσάκις συμπληροῦται, ἀλλὰ καὶ τῶν πρώτων τριῶν τελείων τῶν τοῖς ἰδίῳις μέρεσιν ἴσων, δυνάμει μὲν τοῦ α', ἐνεργείᾳ δὲ τοῦ ζ' καὶ τοῦ κη', σύστημά ἐστι. πρὸς δὲ τούτοις καὶ τῶν τῆν ἀρμονικὴν ἐπιδειξαμένων πυθμενικῶς θεωρίαν τῶν τῶν συμφωνιῶν σχέσεων ἀπασῶν, τοῦ ζ' καὶ η' καὶ θ' καὶ ιβ', συγκεφαλαίωμά ἐστι, τοῦτον δὲ τὸν λε' ἐναρμόνιον ὄντα καὶ τελεστικώτατον ὑπὸ πλευρῶν δύο περισσῶν περιεχόμενον παραλληλόγραμμον, τῆς ε' καὶ ζ', ψυχογονικὸν γενέσθαι, εἰ τὴν τρίτην διάστασιν τῷ ζ' μηκυνθεὶς αὐξηθεῖ (ψυχὴ γὰρ

οἰκειότατος ὁ ζ'), προαπεδείχθη. ὅτι ποιότης μὲν καὶ χροιά καὶ φῶς μετὰ τὰ σωματικὰ μεγέθη τριχῇ διαστάντα ὥφθη κατὰ τὴν πεντάδα, ψύχωσις δὲ καὶ ἕξις ζωτικὴ κατὰ τὴν ἑξάδα διὰ τοῦτο ὠνομασμένην, τελείωσις δὲ καὶ διανόησις κατὰ τὴν ἑβδομάδα. [25]

64 ὅπερ οὖν πεντάκις ἕξ ἐπτάκις <ἦ> ἐπτάκις ἕξ πεντάκις ἀποτελεῖται, τοῦτο δηλονότι καὶ ἐκ τοῦ πεντάκις ἐπτά ἑξάκις ἀποβαίη ἄν· σύμπαντα δὲ σι', ἐν ὅσαις ἡμέραις οἱ ἐπταμήνιοι ζωογονοῦνται παρὲς τῶν ἕξ ἡμερῶν, δι' ὅσων ἡ τοῦ ὑδροφόρου ὑμένοσος σύστασις ἐδείχθη πρῶτιστα φαίνεσθαι, σὺν δ' ἐκείναις κύβος ἂν εἴη ἀποκαταστατικὸς καὶ σφαιρικός, ὃς ἀποτελειοῦται τοῖς οἰκείοις μέρεσιν ἴσος, τοῦ ἕξ ψυχικοῦ ἀριθμοῦ. καὶ Διοκλῆς δὲ ἑξαπλασιασθέντων τῶν λε' γίνεσθαί φησι στερεὸν τὸν σι', ὅσαιπὲρ εἰσιν εἰς τοὺς ἐπτά μῆνας ἡμέραις τοὺς τριακονθημέρους. Ἰπποκράτης δέ· 'τὰ ἐν ο' ἡμέραις κινούμενα, φησίν, ἐν τριπλασίησι τελειοῦται· καὶ κατὰ τοῦτον γὰρ αἱ μὲν ο' τριπλασιασθεῖσαι τοῦ σι' ποιητικαί εἰσιν, αἱ δὲ ρ' τοῦ σο', ἐπταμήνου καὶ ἑννεαμήνου. ὅτι καὶ τὰ σπέρματα πάντα ὑπὲρ γῆν ἀναφαίνεται δι' ἑβδόμης μάλιστα ἡμέρας ἐκφυόμενα, καὶ ἐπτάκαυλα ὡς ἐπίπαν τὰ πλεῖστα γίνεται, τὰ τε βρέφη, ὥσπερ ἐσπάρη τε καὶ κατὰ γαστρὸς ἑβδομάδι διωκθήη, οὕτω καὶ μετὰ τὴν γένεσιν ἐπτά μὲν ὥραις τὴν κρίσιν ἴσχει τοῦ ζῆν ἢ μὴ· ἐμπνέοντα γὰρ πάντα τῆς μήτρας ἐξέρχεται τὰ τελεσφόρα καὶ οὐ νεκρὰ ἀποκυθέντα, πρὸς δὲ τὴν τοῦ ἀναπνεομένου ἀέρος παραδοχὴν, ὑφ' οὗ τονοῦται τὸ τῆς ψυχῆς εἶδος, κρισιμωτάτῃ βεβαιοῦται τῇ ζ' ὥρᾳ ἐπὶ θάτερον, ἢ ζῶην ἢ θάνατον. [20]

65 ἐπτά δὲ μῆσιν ὀδοντοφυεῖ, δις δὲ ἐπτά ἀνακαθίζει καὶ ἔδρας ἀκλινοῦς τυγχάνει, τρίς δὲ ἐπτά διαρθροῦν ἄρχεται τὸ φθέγμα καὶ λαλεῖν τὰς πρῶτας ὁρμὰς ἐπιβάλλεται, τετράκις δὲ ἐπτά ἴσεται μὴ σφαλλόμενα καὶ διαβαίνειν ἐπιχειρεῖ, πεντάκις δὲ ἐπτά παύεται τῆς τοῦ γάλακτος τροφῆς φυσικῶς ἀποδιατιθέμενα. ἐπτά δὲ ἔτεσιν ἀποβάλλει τοὺς φυσικοὺς ὀδόντας καὶ ἀναφύει τοὺς πρὸς τὴν σκληρὰν τροφήν ἐπιτηδεῖους, δις δὲ ἐπτά ἡβάσκει καὶ ὥσπερ διηρθρωμένως ἔτυχε τοῦ παντὸς προφορικοῦ λόγου ἐν τῇ προτέρᾳ τῶν ἐτῶν ἑβδομάδι, τοσούτων φύσει ὑπαρχόντων καὶ τῶν εἰς τὸ τοιοῦτον ἐπιτηδεῖων ἀπλῶν φθεγμάτων, οὕτως ἄρχεται ταῖς τοῦ ἐνδιαθέτου ἐπιβάλλειν διαρθρώσεσιν, καθὼ λογικὸν ἦδη ὑπάρχει ζῶον, ἐπτά κατὰ πολλοὺς τῶν φιλοσόφων ὑπαρχουσῶν τῶν τὸ λογικὸν συνασकुουσῶν αἰσθήσεων καὶ τότε μάλιστα συμπληρουμένων· πρὸς γὰρ ταῖς τεθρυλλημέναις πέντε ἔτι καὶ τὴν φωνητικὴν καὶ σπερματικὴν καταριθμοῦσιν ἔνιοι, αὕτη δὲ τότε συμπληροῦται αὐτοῖς, ὅτε τὸ σπερματικὸν φυσικῶς ἅπασιν κινεῖται, ἄρρεσι μὲν διὰ γονῆς, θηλείαις δὲ δι' ἐμμήνου καθάρσεως· διόπερ ζωογονητικῆς ἐπιτηδειότητος τότε μόνον κατάρχονται, καὶ βαβυλωνίοις οὐδὲ θρησκεύονται οὐδὲ τῆς αὐτῶν ἱερατικῆς σοφίας μετέχουσιν, ἀλλ' ἀποκλείονται τῶν ἐνταῦθα μυημάτων ἐντὸς τούτου τοῦ χρόνου. [5]

66 ἐπεὶ δὲ καὶ τίκτειν τῷ ἑξῆς ἔνεστι χρόνῳ καὶ ἀνθ' αὐτῶν ἀμείβειν εἰς τὴν κοσμικὴν συμπλήρωσιν ἄνθρωπον, εἰκότως γενεὰν τὴν συμμετρότητα οἱ ποιηταὶ τὴν τριακονταετῇ τίθενται, ἐν ἧ τέκνον ἔστιν ἰδεῖν· καὶ κατὰ τὴν ἐν τριάδι τελείωσιν διὰ τριῶν ἢ διαδοχῇ συγκλείεται διὰ πατρός, υἱοῦ, ἐγγόνου. τῇ δὲ τρίτῃ ἑβδομάδι συλλήβδην καὶ τὴν ἐπὶ μῆκος αὔξησιν ἀπολαμβάνει, τῇ δὲ τετάρτῃ τὴν ἐπὶ πλάτος τελειοῦται, καὶ οὐδεμία ἄλλη αὐτοῖς ἀπολείπεται σώματος ἐπίδοσις· τέλειος γὰρ ὁ κη'. τῇ δὲ ε' κατὰ τὸν ἀρμονικὸν ἀποδειχθέντα τὸν λε' καὶ ἡ κατὰ ἰσχὺν πᾶσα ἐπίδοσις ἀποστραγγίζεται καὶ οὐκέτι οἷόν τε ἑαυτοῦ ἰσχυρότερον μετὰ ταῦτα τὰ ἔτη γενέσθαι. διὰ τοῦτο οἱ ἀθληταὶ τοσούτων γενόμενοι οἱ μὲν ἤδη νενικηκότες πλέον τι πρᾶξι οὐ προσδοκῶσιν, οἱ δὲ μήπω καταλύουσι. καὶ αἱ τῶν βελτίστων πολιτειῶν νομοθεσίαι μέχρι μὲν ταύτης στρατεύεσθαι ἀναγκάζουσιν, εἰσὶ δὲ καὶ αἱ μέχρι τῆς μετ' αὐτήν, τὸ δὲ μετὰ τοῦτο στρατηγεῖν μὲν, οὐκέτι δὲ στρατεύεσθαι συγχωροῦσιν. τὸ δὲ κεφάλαιον, ὅταν

ὁ τῆς δεκάδος λόγος τῷ τῆς ἐβδομάδος κερασθῇ καὶ δεκάκις ἑπτὰ γένηται, τότε πάντων ἔργων ἀφετέον τῷ ἀνθρώπῳ, καθοσιωτέον δὲ τῇ τῆς λεγομένης εὐδαιμονίας ἀπολαύσει. ^[20]

67 ὅτι εἰς τέσσαρα τὰ πάντα στοιχεῖα, τρεῖς δὲ αὐτῶν ἀναγκαίως αἱ μεταξύτετες, ἐβδομάς ἂν κἀνταῦθα ἐπικρατοίη τῶν ὅλων· διὸ καὶ Λίνος ὁ θεολόγος ἐν τῷ Πρὸς Ὑμέναιον δευτέρῳ θεολογικῷ φαίνεται λέγων· ‘ τέσσαρες ἀρχαὶ ἅσαι τρισσοῖς δεσμοῖς κρατοῦντα ι.· πῦρ μὲν γὰρ καὶ γῆ συνηρμόσθησαν ἀλλήλοις κατὰ τὴν γεωμετρικὴν ἀναλογίαν· ὁ πρὸς ἀέρα γῆ, τοῦθ’ ὕδωρ πρὸς πῦρ, καὶ ἀνάπαλιν ὁ πρὸς ἀέρα πῦρ, τοῦθ’ ὕδωρ πρὸς γῆν, καὶ τὸ ἐναντίον· τῶν δὲ τοιούτων ἐνωτικαί πως αἱ ἁρμονίαι, μεταξὺ δὲ ἀέρος καὶ πυρὸς πειθῶ· κατ’ ἔφεσιν γὰρ καὶ ἀπόμαξιν ἀφομοιοῦται τὰ ἀπὸ ἀέρος μέχρι γῆς τοῖς οὐρανίοις καὶ αἰεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ ὡσαύτως ἔχουσι, πειθόμενά πως καὶ ποδηγούμενα τῇ τοῦ ἀρχεγόνου καὶ πάντα ἔλκοντος ἐφ’ ἑαυτὸ κάλλους φύσει. ὅτι πρὸς τοῖς ἄλλοις τῇ ἐβδομάδι ὑπάρχει τὸ κρισιμωτάτην εἶναι αὐτήν, ὥσπερ ἐν τῇ κυοφορήσει καὶ ἐν ταῖς τῆς ἀνατροφῆς ἡλικίαις, οὕτω δὲ καὶ ἐν ταῖς νόσοις καὶ ταῖς ὑγείαις διὰ τὸ συγγενεστάτην αὐτήν καὶ ὁμόφυτον εἶναι τῇ τοῦ ἀνθρώπου κατασκευῇ· σπλάγχνα τε γὰρ τὰ λεγόμενα μέλανα ἑπτὰ κατ’ αὐτήν ἐμπέφυκεν ἡμῖν, γλῶττα, καρδία, ἥπαρ, πνεύμων, σπλήν, νεφροὶ δύο, καὶ τὰ καθολικὰ μέρη τοσαῦτα, ἅπερ ἐστὶ κεφαλὴ, θώραξ, χεῖρες δύο, πόδες δύο καὶ αἰδοῖον· κατὰ μέρος δὲ διατρήσεις ἐν μὲν τῷ προσώπῳ ζ’, ὀφθαλμῶν β’, ὠτῶν β’, ῥινῶν β’, στόματος α’, τὰ τε πνοὴν καὶ τροφήν διαφέροντα ζ’, φάρυγξ, στόμαχος, γαστήρ, ἔντερον, μεσεντέριον, κύστις καὶ τὸ πρὸς τῇ ἔδρᾳ, ὅτινες ἀρχὸν καλοῦσιν. ^[5]

68 ὅτι μηδενὸς τρέφοντος ἐνεθέντος ζ’ ἡμέρας οἷόν τε ζῆν. καὶ ἐν γεωμετρικαῖς σκέψεσιν ἑπτὰ εἶδη τῶν παρ’ αὐτοῖς ἀρχῶν, σημεῖον γραμμῇ ἐπιφάνεια γωνία σχῆμα στερεὸν ἐπίπεδον, καὶ ἑπτὰ <τὰ> τῶν στοιχειωτῶν ἐξετάσεις ἐπιδεχομένων πληροῦνται· τριγώνου γὰρ γωνίαί τρεῖς καὶ πλευραὶ ἴσαι καὶ αὐτὸ τὸ ἐμβαδὸν ἓν. πολὺ δὲ πλεόν καὶ ὅτι τὰ σημειωτικά δι’ ἐβδομάδος κρατύνεται ἢ ἐπὶ τὸ νοσερὸν ἢ ἐπὶ τὸ ὑγιεινὸν ῥέποντα· εἰς γὰρ τὴν ἐβδόμην ἡμέραν μόνην τῶν ἐντὸς αὐτῆς οἱ πυρεκτικοὶ πάντες τύποι συναντῶσι· διὸ καὶ κρίσεως ἐνταῦθα τυγχάνουσιν. ὁ δὲ τῆς ἀποδείξεως τρόπος ἀπλοῦς εἰκὼς τῷ <τῶν> προβραχέος ἀπὸ μονάδος παντοίων ἀναλόγων ἐκθέσεων ἰδιώματι, ἐν ᾧ κύβων μὲν ἅμα καὶ τετραγώνων ἡ α’ καὶ ζ’ χώρα μόνῃ ἐπιδεκτικῇ ἡμῖν ἐφάνη, τετραγώνων δὲ μόνων ε’ καὶ γ’, β’ καὶ ς’ οὐδετέρων, ὡς οὐδὲ τριταίου οὐδὲ τεταρταίου ἐν τοῖς πυρεκτικοῖς τύποις. ἰδοὺ γὰρ τοῦ μὲν λεγομένου τριταίου τετραγώνῳ μάλιστα ὁμοιουμένου διὰ τὸ ἐπιπέδων τριγώνων κατάρχειν, ὧν τὸ συμμετρότατον τετράγωνον ἰσότητα ὀρθογωνίου καὶ πλευρῶν ἔχει, καὶ πρὸς αὐτὸ εὐθύνεται, ἀλλὰ παρὰ μίαν πάντως ἐπισημαίνοντος, α’ τε καὶ γ’ καὶ ε’ καὶ ζ’ μετέχουσιν ἀπ’ ἀλλήλων οὔσαι τρίται καθὰ καὶ τετραγωνισμοῦ ἐν πάσαις ταῖς ἀνάλογον ἐκθέσεσιν ἰσοταγεῖς χώρας τεταρταίου δὲ καὶ τῷ κύβῳ παραπεμφθέντος διὰ τὴν πανταχόθεν ἐδραιότητα καὶ τῶν ἐξ βάσεων τετραγώνων εὐσταθὲς α’ καὶ δ’ καὶ ζ’ κοινωνοῦσι· παρὰ γὰρ δύο ἐπισημαίνει ὁ λόγος, ὥστε διὰ τετάρτης ἀπαντᾶν ἡμέρας, ὡς ἐν ταῖς αὐτῶν ἀνάλογον ἐκθέσεσιν εἰς τὰς τετάρτας πάντως οἱ κύβοι ἀποτελοῦνται χώρας· τοῦ δὲ λεγομένου ἡμιτριταίου φύσιν μὲν ἰδίαν οὐκ ἔχοντος, παρὰ δὲ τὸν τριταῖον μορφουμένου, ἀπαντῶντος δὲ αὐτοῦ ἐν δυοῖν νυχθημέροις, τουτέστιν ὥραις μὴ, αἰεὶ μέντοι τρεῖς ὥρας ὀρίζοντος εἰς ὁποτερονοῦν, ἥτοι λῆψιν ἢ ἄνεσιν, τὸ δὲ λοιπὸν ἐν δωδεκάωρον εἰς τοῦναντίον, παρὰ μέντοι τὸ θάττον ἢ βράδιον αὐτὰ ταῦτα ἀποδιδόναι ἥτοι μεγάλου ἡμιτριταίου λεγομένου ἢ μικροῦ ἢ μέσου πρὸς τὰς παρ’ ἑκάτερον παρολκὰς ἢ παρεκτάσεις, μεθέξει μὲν ἢ τῆς δευτέρας ἡμέρας δευτέρα δωδεκάωρος ἐπισημανθεῖσα τῆς δὲ τετάρτης ἢ προτέρα δωδεκάωρος καὶ τῆς ἑκτῆς ἢ ἀρχῇ, ὥστε πάλιν ἀπάντησιν εἰς τὴν τῆς ἐβδόμης ὑστέραν γενέσθαι καὶ τρόπον τινὰ τὴν ἐβδόμην εὐοικυῖαν εἶναι τῇ πρωτίστῃ κατὰ πάντα· πάντων γὰρ ἀπλῶς τῶν ἐντὸς διαστήματος τεταρταῖκοῦ τόπων ἀμφοτέραι μόναι μετέχουσαι, ἢ μὲν γεννητικῇ, ὡς εἶπεῖν, αὐτῶν ἔσται, ἢ δὲ κριτικῇ καὶ οἷον δοκιμαστικῇ, τῶν δ’

ἀνὰ μέσον πασῶν οὐδεμία πάντων μετέχει πλὴν ἀφημερινοῦ, οὐπὲρ ἀναγκαίως καὶ ζ' καὶ α'· κοινὴ γὰρ αὕτη ἐπισημασία μόνη, ὥσπερ καὶ τῶν ἐκκειμένων διαγραμμάτων. ^[20]

70 αὕτη ἡ πολλαπλασιότης κοινὸν πάντων στίχων παρακολουθήμα, ἀλλὰ διαφεύγει δευτέρα μὲν τριταῖον καὶ τεταρταῖον, μετέχει δὲ ἀφημερινοῦ καὶ ἡμιτριταίου· τρίτη δὲ διαφεύγει μὲν ἡμιτριταῖον καὶ τεταρταῖον, μετέχει δὲ ἀφημερινοῦ καὶ τριταίου· τετάρτη δὲ διαφεύγει μὲν τριταῖον, τῶν δὲ λοιπῶν μετέχει τριῶν· πέμπτη δὲ διαφεύγει μὲν τεταρταῖον, μετέχει δὲ καὶ τριταίου καὶ ἀφημερινοῦ καὶ τῆς τοῦ λοιποῦ ἀνωμαλίας· ἕκτη δὲ μόνη ἀφημερινοῦ μετέχει ἀντιπεπονθότως τῇ τετάρτῃ ἓνα μόνον διαφευγούσῃ· ἑβδόμη δὲ πάντων μετέχει, ὡς ἡ πρώτη. κάπειδὴ τὰ τῶν ἄλλων τύπων συμφανεστερα ἢ ἀπλούστερα, τεταραγμένου δὲ τοῦ ἡμιτριταίου, σαφέστερον οὕτω ὀρισθήσεται· πρώτης ἀρχῆς σημασίας ἐνδοτέρω οὐκ ἂν ἐπισημήνιει ε' ἐξάωρων, ὥστε κατὰ τὴν τῆς γ' ἐσπέραν τῆς πρότερον γενομένης κατὰ τὴν μεσημβρίαν τῆς δευτέρας ἢ ἐπὶ ταύτῃ ὅρον ἔξει, οὗ ἐνδοτέρω ἀμήχανον, πάλιν τὸ τῆς τετάρτης μεσονύκτιον εἰς τὴν τῆς ἕκτης εὐθὺς πρωΐαν, ὥστε τὴν τῆς ἑβδόμης μεσημβρίαν ἀποκρίνεσθαι. ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς διαιρέσεως, ἥτις ἐστὶ τοῦ σμικροτάτου, καὶ τὰς ἀνωμαλίας λογιστέον. διὰ τὸ οὖν τυχαίως καὶ ἐπίκαιρόν τινα τρόπον ἀπαντᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι ἕκαστα <κατὰ> τὴν τῆς ἑβδομάδος χώραν καιρὸν αὐτὴν καὶ τύχην ἐπωνόμαζον, καὶ ἡ συνήθεια καιρὸς καὶ τύχη εἰθίσθη λέγειν.

[20]

71 τί γὰρ δεῖ νῦν καὶ περὶ τῶν κλιμακτῆρων λεπτολογεῖν ἑβδομαδικῶν μάλιστα παρὰ τοῖς ἀποτελεσματολόγοις δογματιζομένων; ὅτι Ἀθηναῖν καὶ καιρὸν καὶ τύχην τὴν ἐπτάδα ἐπωνόμαζον· Ἀθηναῖν μὲν, ὅτι παραπλησίως τῇ μυθευομένῃ παρθένος τις καὶ ἄζυξ ὑπάρχει, οὔτε ἐκ μητρὸς γεννηθεῖσα, ὃ ἐστὶν ἀρτίου ἀριθμοῦ, οὔτε ἐκ πατρός, ὃ ἐστὶ περιττοῦ, πλὴν ἀπὸ κορυφῆς τοῦ πάντων πατρός, ὅπερ ἂν εἴη ἀπὸ τῆς τοῦ ἀριθμοῦ κεφαλῆς μονάδος, καὶ ἔστιν οἶον Ἀθηναῖ ἀθῆλυντός τις, θῆλυ δὲ ὁ εὐδιαίρετος ἀριθμός· καιρὸν δέ, ὅτι οὐ χρόνῳ μακρῷ τὰς ἐνεργείας ἀνυομένας ἐν ταῖς κρίσεσιν ἔχει <εἰς> ὑγίαν ἢ νόσον ἢ εἰς γένεσιν καὶ φθοράν· τύχην δέ, ὅτι παραπλησίως τῇ μυθευομένῃ Τύχῃ τὰ θνητὰ διέπει. ὅτι οὐ μόνον τῆς ἀνθρωπίνης φωνῆς ἀλλὰ καὶ ὀργανικῆς καὶ κοσμικῆς καὶ ἀπλῶς ἐναρμονίου φωνῆς ζ' ὑπάρχει τὰ στοιχειώδη φθέγματα, οὐ μόνον παρὰ τὸ ὑπὸ τῶν ζ' ἀστέρων ἀφίεσθαι μόνον καὶ πρώτιστα, ὡς ἐμάθομεν, ἀλλ' ὅτι καὶ τὸ πρῶτον διάγραμμα παρὰ τοῖς μουσικοῖς ἐπτάχορδον ὑπέπεσεν. ὅτι τριῶν ὄντων τῶν τῆς ψυχῆς εἰδῶν ἢ μερῶν, φρονητικοῦ θυμικοῦ ἐπιθυμητικοῦ, τέσσαρες ἀρεταὶ αἱ τελειόταται γίνονται, καθάπερ τριῶν διαστημάτων τέσσαρες ὅροι ἐπὶ σωματικῆς συναυξήσεως. ^[20]